



Kunnskapsdepartementet  
Postboks 8119 Dep.  
0032 OSLO

Deres ref.  
14/3274 1

Vår ref.  
14/2865-12 671.0/AREL

Dato:  
Oslo, 27.10.2014

## Høring - NOU 20145 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning

Landsorganisasjonen i Norge viser til Departementets brev av 24.06.14 angående ovennevnte. Uttalelsen vår bygger i stor grad på innspill som vi har gitt underveis i utvalgsarbeidet.

LOs bredde, med medlemmer på alle utdanningsnivåer, gjør at vi er opptatt av å få hele opplærings- og utdanningssystemet så godt som mulig. Hvordan ny teknologi kan nyttes i denne sammenhengen gir spennende perspektiver. Vi synes imidlertid utvalget er i overkant optimistiske i forhold til MOOCs muligheter. Arbeidslivet er blitt bedre dekket i utvalgets siste rapport, men får på langt nær den plass den fortjener i en tid der en stor og økende del av læringen skjer i arbeidslivet.

LO vil blant flere positive forslag trekke fram: Offensiv satsing på etter- og videreutdanning og kompetanseutvikling gjennom årlige avsetninger og bruk av MOOC til å styrke samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet om etter- og viderutdanning.

### Kompetansesystem og særtrekk i arbeidslivet

I internasjonal sammenheng har Norge et høyt utdanningsnivå, høy sysselsetting og et effektivt arbeidsliv. I tillegg til satsing på utdanning avspeiler det at vi er relativt gode på forvaltningen av arbeidskraftressursene og at vi har høy læring i arbeidslivet.

Flere undersøkelser som PIAAC-undersøkelsen, viser også at voksne i Norge har høy kompetanse. Norge ligger i toppen i Europa når det gjelder voksnes kompetanse og ferdigheter innenfor lesing, tallforståelse og problemløsning i IKT-miljø. Særlig det siste vil være viktig for å ta i bruk MOOC. Mye tyder på at lavkvalifiserte i Norge inkluderes bedre i bedriftenes utviklingsarbeid enn i andre land (jf. bl.a. PIAAC). Sammenliknet med andre land deltar en relativt høy andel av voksne i utdanning og opplæring.

Det er flere forhold som ligger bak disse resultatene. Blant annet bygger flere særtrekk i arbeidslivet opp om læring og investering i kompetanse. Forskning tyder på at små lønnsforskjeller, gode samarbeidsrelasjoner, selvstendige kunnskapsrike medarbeidere og trygge ansettelsesforhold er viktige faktorer bak høy produktivitet, inkludering og læring i arbeidslivet.

Sosial kapital i form av høy grad av tillit og små sosiale forskjeller er i forskningen blitt trukket fram som viktige faktorer bak utviklingen av sterke læringsøkonomier. Disse trekkene reflekterer de gode samarbeidsforholdene i arbeidslivet - der høy organisasjonsgrad er en grunnplanke.

Et robust utdannings- og opplæringsystem må være tilpasset kravene i et framtidig arbeidsliv. En må kunne møte viktige utviklingstendenser som økt internasjonal konkurranse, teknologiutvikling, endringer i næringsstrukturen, flere eldre og høy innvandring.

Dette øker behovet for livslang læring, spesielt blant godt voksne arbeidstakere. Det er behov for styrkede tilbud for omskolering. Et samfunn med store krav til informasjonsbearbeiding og omstillinger innebærer høye krav til basiskompetanse. Stor innflytting av personer med fremmedkulturell bakgrunn, manglende norskkunnskaper og lav utdanning betyr behov for mer offensiv opplærings- og utdanningspolitikk.

Det er viktig å ta vare på og videreutvikle trekk i arbeidslivet som bygger opp om et læringsintensivt arbeidsliv. Raske samfunnsendringer tilsier behov for å styrke kontakten mellom utdanningssystemet og arbeidslivet.

### **Arbeidslivet og MOOC**

MOOC og liknende tilbud kan spille en viktig rolle på flere av områdene nevnt ovenfor. Mulighetene løftes ettersom en ny generasjon som er flasket opp med digitale medier går inn i utdannings og arbeidsliv.

MOOC og liknende tilbud gir bl.a. muligheter for å

- styrke tilgangen til høyere utdanning og etter- og videreutdanning og å styrke kvaliteten på tilbudet. Det kan frigjøre lærerressurser til tettere oppfølging av studenter/elever. Kvinner (og menn) som er i en midlertidig omsorgssituasjon er et eksempel der MOOC kan gi nye muligheter for kompetansepåfyll.
- bygge opp om høy læring på arbeidsplassene, både i privat og offentlig sektor. Tilbudet representerer en betydelig forenkling ved at en kan være på arbeidsplassen under opplæringen. Tilbudene kan lettere skreddersys løpende behov.
- styrke samarbeidet mellom høyere utdanningsinstitusjoner og nærings- og arbeidsliv. For at norske bedrifter skal kunne hevde seg, må utdannings- og opplæringsystemet ha evne til å svare på arbeidslivets behov og tilføre individene videre muligheter til kvalifisering.
- kanalisere informasjonen om arbeidsliv og særtrekk i det norske arbeidslivet (den norske modellen) inn i skole/utdanningsinstitusjoner for å gjøre elever/studenter godt forberedt til arbeidslivet.
- bygge opp om styrkingen av yrkesrettet høyere utdanning (Fagskolen). Yrkesfaglig høyere utdanning er i dag klart underutviklet i forhold til etterspørselen i arbeidslivet. Den nye teknologien kan gjøre det lettere å bygge ut særlig bredden i fagskoletilbudet. Om lag 1/5 av utdanningstilbudet fra fagskolen er allerede i dag nettbasert.

MOOC må være i stand til å tilby relevante kurs innen fag- og yrkesopplæring på alle nivåer. Fortrinnet Norge har gjennom velutviklet trepartssamarbeidet bør utnyttes til utvikling og organisering av de nye utdannings- og opplæringsstilbudene. Kompetansetillitsvalgte kan bidra i motivasjonsarbeidet.

Myndighetene må ikke bare legge til rette for MOOC-plattformer som er tilpasset universitet og høyskoler, men også arbeidslivet. Arbeidslivet må få benytte seg av en sentral

støttefunksjon i utviklingen av MOOC for å styrke arbeidslivets kompetansebehov.

I den grad det blir foreslått økonomiske insentiver for institusjonen i høyere utdanning når de samarbeider med arbeidslivet, er det viktig at man både retter seg mot arbeidslivet i offentlig og privat sektor.

LO legger til grunn at de ansatte sikres opphavsrett til det MOOC-materialet de utvikler og lager.

Vi ser også utfordringer knyttet til MOOC og liknende tilbud:

- Forskjellen mellom de som har gode basisferdigheter versus de som ikke har kan bli forsterket. Behovet for å satse på gode basisferdigheter tidlig i opplæringsutdanningsløpet (særlig innen IKT) blir enda viktigere ettersom mer av den livslange læringen skjer digitalt.
- Hvordan sikre at grupper som har mest behov for opplæring og utdanning får det? Det er en utfordring at de som har minst utdanning fra før (og størst risiko for å falle ut av arbeidsstyrken) deltar minst i opplæring og utdanning. Den nye teknologien må bidra til å skape bedre deling av kunnskap, og bedre tilgjengelighet for flere. Høyt kompetansenivå på alle nivåer er bla viktig for medarbeiderdrevet innovasjon. LO støtter utvalgets forslag om gratisprinsippet og opptaksmuligheter på et bredt grunnlag.
- Kvalitet blir en utfordring. Det samme blir måter å akkreditere, dokumentere og verdsette kompetanse ervervet via bruk av ikt. MOOC som læringsmetode har flere begrensninger, bla at den i stor grad er basert på enveiskommunikasjon. Fag med eksakt og formalisert kunnskap egner seg bedre enn fag som krever refleksjon eller praksis.

### **Videre utredning**

Utvalget peker på mange uavklarte problemstillinger som må utredes videre, bl.a. insentiver for samarbeid mellom universiteter og høyskoler og arbeidslivet og utdanningsstøtte til deltakere i MOOC. LO mener forslaget om forsert utdanning hører med til disse. Forslaget kan med fordel vurderes i sammenheng med utredningen om fremtidens skole (Ludvigsen utvalget). Det må også utredes bedre hvilken effekt MOOC har på utdanningers praktiske og yrkesrettede sider. Det gjelder på flere utdanningsnivåer.

Med vennlig hilsen  
**LANDSORGANISASJONEN I NORGE**

Tor-Arne Solbakken  
(*sign.*)

Stein Reegård  
(*sign.*)

*Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.*